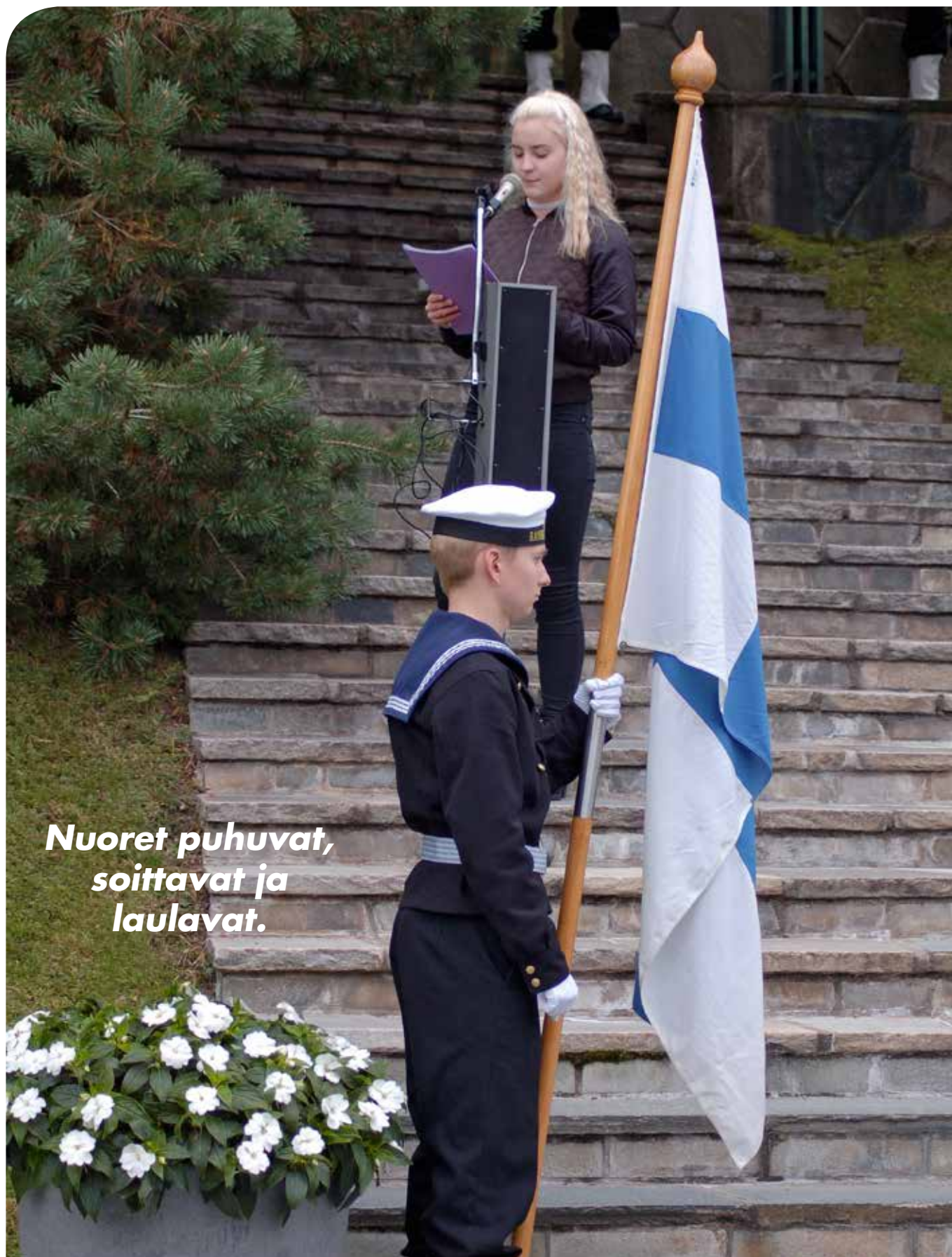

VELJESVIESTI

TURUN SOTAVETERAANIT RY:N JÄSENLEHTI

2/2017

***Nuoret puhuvat,
soittavat ja
laulavat.***

Suomen Sotaveteraaniliitto juhli syyskuun 29 päivänä kuudettakymmenettä toimintavuottaan. Juhlapäivänä laskettiin havuseppeleet Suomen 622 sankarihautausmaalle. Mukana oli koululaisia ja opiskelijoita, Turussa Vasaramäen koulun yhdeksännen luokan oppilaat.

Turussa Sankariristillä olivat Turun Sotaveteraanilaulajat, puhujana Vasaramäen koulun 9 B luokan oppilas Sini Kanto sekä rovasti Anneli Rantalaiho lähettäen seppelpartiot myös Kaks Kerran, Maarian ja Pyhän Katariinan sankarihaudoille.

Sini Kanto

”Jos ette olisi taistelleet emme olisi itsenäisenä”

” Aloitan puheeni sitaatilla ylipäällikkö Mannerheimin puheesta jääkäreille vuonna 1918: Minä tervehdän teitä tervetulleiksi isänmaahan. Aikana , jolloin isänmaan kohtalo näytti mitä synkimmältä, uskoitte te nuoret sen tulevaisuuteen. Te uhrasitte kotinne, onnenne, kaiken, voidaksenne rakentaa onnettomalle maallemme suuren ja onnellisen tulevaisuuden. Johtotähtenne ei ole johtanut teitä harhaan.

Mielestäni äskeinen lausahdus kuvaa todella hyvin sitä, mitä teitte vuoksemme. Jos ette olisi taistelleet sodassa, emme olisi vielääkään tässä vahvana, itsenäisenä maana. Jokaisen tulisi nyt ja aina olla kiitollisia siitä, mitä te olette vuoksemme tehneet. Olitte valmiina antamaan kaik-

kenne tämän maan itsenäisyyden puolesta.

Omat isovanhempani, niin isäni kuin äitini puolelta, lähtivät evakoon Karjalasta, Yläsommelta ja Kurkijoelta. Monien mutkien kautta he päätyivät tänne Turun seudulle. Niinpä minä olen saanut kasvaa vapaassa Suomessa kaikkien teidän ja heidän ansiosta.

Nykyisellä yhteiskunnalla on todella hyvä pohja rakentaa tulevaisuutta. Olemme vapaa maa ja se lämmittää kaikkien sydämiä, luo turvaa ja voimaa jatkaa eteenpäin. Jokaisella on täällä hyvä olla, koska te olette antaneet sen pohjan meille.

Meillä on täällä äidinkieli, jonka avulla voimme hoitaa omia asioitamme. Meillä on oikeus sananva-

pauteen, yhteiseen päätöksentekoon ja riippumattomuuteen muista maista. Joka itsenäisyyspäivä maamme kunnioittaa teitä, sodassa taistelleita.

Mielestäni olette tehneet tärkeää työtä . Sen takia meidän nuorten tulisi vielä enemmän muistella ja kunnioittaa teitä. Uskon, että liian vähäinen kunnioituksemme perustuu tietämättömyyteen. Edustan itse sukupolvea, jolla ei ole kokemusta sodasta, toisin kuin isovanhemmillani. Me emme tiedä, millaista on pelätä oman turvallisuutensa, kotinsa ja perheensä puolesta. Me emme tiedä, millaista on joutua pakenemaan omasta kodista ja jättää kaikki tuttu ja vanha taakseen.

Te tiedätte. Teidän ansiostanne meillä on Suomi, kiitos.”

Turuun Sankariristillä seppeleen laskivat Pentti Korhonen, Leija-Liisa Dahlgren ja Heimo Rinne. Maariassa Risto Kapari, Mauno Harju ja, Matti Saarikoski. Kaks Kerrassa Teuvo Rantala, Mikael Andersson ja Pertti Huttunen sekä Pyhä Katariinan sankarihaudoilla Kauko Vikiö, Erkki Arminen ja Seppo Tuomi.

Koululaisia oli mukana 622 sankarihautausmaalla, Turussa Vasaramäen koulun yhdeksännen luokan oppilaat ...

... sekä Turun Sotaveteraanilaulajat.

Luutnantti Allan Koskimiehen puhe Salmassa vainajain päivänä huhtikuussa 1944

“Sankarien perintö hoidettava kaikissa ajan myrskyissä”

Tuokion kauneinta kevättä olette uhranneet tähän tilaisuuteen tulaksenne. Olette kulkeneet, jotkut kaukaakin tullen, halki vihertyvien vainioitten, ja koko ajan on kevään kohina, lintujen livertely, suloisena sinfoniana soinnut korvissanne. Kevät, luonnon suuri syntymäpäivä, on kaikista vuoden ajoista ihain. Se on tosin valtava murroskausi, jonka kauneus ei aina ole ulkoista laadultaan, mutta siihen sisältyy ihana lupaus, lupaus kauniista kesästä, kaiken elämän ylläpitäjästä, joka on koittava kylmän ja pimeän talven jälkeen. Keväällä me näemme, miten elämän voima sittenkin on kuoleman valtaa väkevämpi, näemme, miten auringon siunauksellisen säteilyn vaikutuksesta vanhat kuolleilta näyttäneet kannotkin alkavat elää ja versoa, näemme pikkulinnun pelottomana pesäänsä rakentamassa – senkin uhalla, että kesän tulleen haukka sen saattaisi ryöstää. Elämä on kerta kaikkiaan taistelua, on uskallettava.

Olen itse kaukaa tälle paikkakunnalle kulkeutunut. Monasti on, peittelemättä sanottuna, tuska kouraisut sydäntäni, kun olen nähnyt kaiken onnettomuuden, jonka sota on tämän kansa kestettäväksi asettanut. Mutta kuta lähemmin olen oppinut teitä tuntemaan, sitä valoisammaksi on tulevaisuus alkanut silmissäni kirkastua. Olen nähnyt, miten pommin tekemä kraaterikin on ensimmäiseksi asunnoksi kunnostettu. Tämä on Karjalan kevättä, kevättä kuoleman kylvön kynnyksellä. Elämä on taistelua, on uskallettava.

Raunioihin ja tuhkaan me kylvämme ja rukoilemme Korkeimmalta kultaista satoa. Kirjaimellisestikin ymmärrettynä on Suomen kansa ammoisina aikoina tuhkasta parhaat satsionsa saanut, silloin kun kaskea kaatamalla oli toimeentulo turvattava.

Salmin sankarihautausmaa, SA kuva vänrikki K. Borg.

Nytkin on kaski kaadettu, mutta parhaiten kaatajien ei oltu suotu edes orasta nähdä.

Myöskin valkeitten ristien vaiheilla on kevät koittanut. Hentoiset idut uskaltautuvat maan mullasta esille työntyä, ne kasvavat, ne voimistuvat, ja kerran kesällä puhkeavat ne ihanaan kukkaan. Myöskin linnut virittävät kauneimmat virtensä juuri valkeitten ristien vaiheilla, sielläkin ne laativat pesänsä, munivat munansa, lisääntyvät ja täyttävät koko luonnon laulelullaan. – Mutta syvässä kumpujen alla on hiljaista, siellä asuu kuolema, siltä ainakin pintapuolisesti asiaa ajatellen tuntuu. Ja onhan kyllä totta, että monet teistä, joita me täällä ylpeydellä pidäm-

me kunniavieraina, ovat aivan äskettäin omin käsin mullalla peittäneet rakkaan elämän. Monet teistä ovat maanviljelijöitä. Miten monta kertaa te olettekaan kätkenneet elämää mullan alle, mutta se on aina ollut siemenen muodossa, ja te olette luottavaisina jääneet odottamaan uuden vielä runsaamman elämän versoamista. Valkoisen ristin luona tuntui kuitenkin aluksi vain epätoivo asustavan.

Mutta älkäämme unohtako, että siemenistä kallein, sankareittemme veri, antaa myöskin sadon, jonka arvoa emme tohdi mihinkään katoavaiseen edes verrata. Muistuvat mieleeni tässä sanat eräästä Eino Leinon runosta:

Salmin asukkaiden karkijoukko palannut kotiseudulleen. Kuvat seurakuntatalon pihalta. SA-kuva

*Ken elänyt on edest' aatteen,
hän nukkuu vain, hän ei kuolla voi,
maan altakin iskevi miekka sen.*

Näin on todellakin asianlaita. Sankareittemme vihollisesta saama ote ei ole vielä hervonnut; kuollessaan ovat he jättäneet velvoittavan esikuvan, joka on terästännyt armeijamme taistelutahtoa ja kannustanut sen yhä uusiin urotekoihin. Sama esikuva on lujittanut kotirintaman raudanlujaksi työ- ja puolustusjärjestelmäksi, joka on kestänyt yhtä hyvin ilmasta tulleet iskut kuin vihollispropagandan jatkuvan salakavalan tulituksen.

Mutta sankarivainajiemme jälkeensä jättämä perintö ei rajoitu tähän, heidän testamenttinsa on todella ruhtinaallinen: koko maa meidän ympärillämme on lahja heiltä, jotka nyt nukkuvat, mutta jotka eivät koskaan voi kuolla, heiltä jotka töisänsä elävät ikuisesti kansansa keskuudessa. He ovat todella kuolleet rikkaina – mutta miten vähän he monasti ovatkaan voineet jättää kaiken rakkaimmilleen.

Eräs talvinen retki suuren kaupungin hautuumaalle on ikuisiksi ajoiksi syöpynyt mieleeni. Oli kireä pakkaspäivä, äsken satanut kevyt lumipeite kattoi kalmiston välkkyvään juhlapukuun. Kuljin ohi sankarihautojen pitkän rivistön, kaikki hautakummut oli lumi peittänyt. Mutta yhdellä kummulla oli kuitenkin tuoreita kukkia. Melkein itsetiedottomasti pysähdyin juuri tuota kumpua katselemaan. Silloin oli tammikuun seitsemäs päivä. Jo rististä näin, että päivä oli vainajan syntymäpäivä. Olin juuri aikeissa jakaa matkaani, kun katseeni kiintyi kummun vierellä lumessa näkyviin jalanjälkiin. Ne olivat vain yhdet tavalliset jalanjäljet, ei, ei sentään aivan tavalliset – ne olivat niin pienet, niin pelottavan pienet siinä talvisella hangella, ja ne olivat kuitenkin niin syvälle painuneet, ihan lumi näytti niiden alta sulaneen. Oli aivan kuin olisin nähnyt sen pienen olennon, joka hetki sitten oli haudalla seissyt, seissyt hyvin kauan ja varmaan väristen sekä

talven pakkasen että orpouden tunteen ahdistamana. Nuo pienet jäljet alkoivat silmissäni yhä suurentua ja syventyä, ne alkoivat näyttää isänmaan rintaan isketyltä vertavuotalta haavalta, en enää koskaan voi noita jälkiä unohtaa. Aloin ymmärtää, että sankarivainajiemme testamentti ei ole pelkkä lahjakirja, näin että sen loppuun oli kirjoitettu vajat ja velvoittavat pykälät. Meidän on opittava ymmärtämään niitä, jotka ovat kaikkein kalleimpansa joutuneet kätkemään isänmaan multiin, eikä pelkkä ymmärtäminen edes voi riittää, siitähän ei ole leskelle suurta lohtua eikä orvolle apua. Meidän on huolehdittava heistä ja meidän on rakastettava heitä. Tämä on koko kansamme kunniavelka, jota jokaisen on kykyjensä mukaan pyrittävä lyhentämään. Jos tämän velan laiminlyömme, on tällaistenkin juhlien järjestäminen pelkkää ulko-kullaisuutta, suorastaan sankarivainajiemme muiston häpäisemistä.

Mutta vielä paljon enemmän vaaditaan meiltä, ennen kuin kirkkain otsin voimme sankarihaudalle sepeleemme laskea tai edes sen äärelle astua. Meidän on osoitettava, että olemme kansallisesti täysi-ikäisiä, kykeneviä vastaanottamaan sankarierimme perinnön ja hoitamaan sitä kaikissa ajan myrskyissä. Tähän asti olemme siihen pystyneet, onhan Suomi Euroopan maailmanso-

dan aikuisista valtioista ainoa, joka on kyennyt itsenäisyytensä säilyttämään. Kykenemmekö siihen edelleenkin, riippuu suureksi osaksi siitä, miten eheänä onnistumme sisäisen rintamamme pitämään. Päiväkäsryssään 1.5.18 on ylipäällikkömme sanonut:

”Olkoon myös se veri, jonka olemme maksaneet saavuttaaksemme itsenäisyytemme, omiaan kohottamaan koko kansamme yli kaikkien pikkumaisuuksien, yli kaikkien seläisten riitojen, jotka pirstoavat ja heikontavat kansaa, ja nouskoon isänmaallinen mieli kansassamme tämän kansallisen vapaussodan johdosta niin korkealle, että jokainen kilpailee siitä, miten maallensa enemmän voi antaa. Se kansallinen nousu, se uhrautuvaisuus, se suurenmoinen voimienponnistus, se urhoollisuus, se kunto ja se usko tulevaisuuteen, jota Suomen kansa on osoittanut tämän sodan aikana, ovat takeena siitä, että meidän tulevaisuutemme on perustettu vankalle pohjalle.”

Silloin kun ylipäällikkömme isälliset sanat Suomen kansalle lausuttiin, ei rintamamme suinkaan ollut ehyt, vaan kansamme oli jakaantunut kahteen keskenään vihamieliseen leiriin. Ylipäällikkömme näki kuitenkin yli ajan vaikeuksien todetessaan, että kansamme tulevaisuus on perustettu, oli jo silloin perustettu, van-

kalle pohjalle. Nyt olemme ainakin osittain päässeet niitten pikkumaisuusien yläpuolelle, joista tuossa neljännesvuosisadan takaisessa päiväkäskyssä puhutaan. Voimme siis täydellä syyllä katsoa luottavaisesti tulevaisuuteen. Mutta meiltä vaaditaan vielä suunnaton määrä työtä ja ehkä vielä enemmän itsekritiikkiä. Me olemme niitä tiiliä, joista puolustusrintamamme ja koko valtiomme on kokoonpantu. Jos tiilet ovat huonoja, ei rakennus voi olla kestävä, vaikka se kuinka taidokkaasti rakennettaisiin. Kääntäkäämme yhä useammin arvostelumme kärki omaa itseämme kohti, älkäämme jatkuvasti tarkastelko, mitä etuja vaille ehkä olemme jääneet, vaan tarkastelkaamme, mitä velvollisuuksia, mitä rakkauden töitä olemme jättäneet tekemättä. Muistakaamme Jukolan Aapon sanat:

”Työhön ja toimeen veljet. Työhön kaikin voimin, sillä tämä elämä maksaa tämän vaivan, ja ihmiskunta, näemme, ei olekaan tuon pahempi vekkuli, ei, vaan onpa luulen minä, maailma meille niin kuin maailmalle me, ja hän joka alati vääryyttä kärsii, hän katsokoon, kuinka on laita hänen omassa povessaan.”

Ehkä me joskus joudumme antamaan enemmän kuin saamaan, ehkä tunnemme katkeruutta parempiosaisia kohtaan, ajatelkaamme silloin niitä, jotka antoivat kaikkensa, elämänsä. Valkoisten ristien vaiheilla on Suomen kansa löytänyt itsensä ja kansalaiset toinen toisensa. Py

KOULUNEUVOS ALLAN T. KOSKIMIES

Turussa kasvoi ja kävi koulutiensä vaatimattomasta työläiskodista lähtenyt nuorukainen, josta tuli myöhemmin karismaattinen opettaja, Turun kansakoulujen tarkastaja, Turun koulutoimen johtaja, oppikirjojen kirjoittaja, armoitettu kynämies ja kouluneuvos.

Allan Koskimies syntyi 5.päivänä toukokuuta 1912. Valmistuttuaan Rauman seminaarista kansakoulunopettajaksi ensimmäinen työpaikka löytyi Ahlaisista. Siellä hän tapasi tulevan vaimonsa Anna-Liisa Silanpään. Avioiduttuaan 1936 he muuttivat Turkuun, josta Allan oli saanut opettajaviran. Tästä virasta hänet valittiin Turun kaupungin kansakoulujen päätoimiseksi sihteeriksi 1946. Hän jatkoi työnsä ohella opintojaan. Sodan jälkeen hän kirjoitti ylioppilaaksi ja suoritti Turun yliopistossa maisterin tutkinnon 1949, jonka jälkeen hänet valittiin kotikaupunkinsa kansakoulujen tarkastajaksi. Peruskoulu-uudistuksen toteutuessa hänet nimitettiin Turun kaupungin koulutoimenjohtajaksi 1970. Kouluneuvoksen arvonimi hänelle oli myönnetty 1969.

Allan Koskimiehellä oli monia kunnallisia luottamustoimia. Hän julkaisi myös useita oppikirjoja ja runoteoksen ”Tiimalasi”.

Sodan aikana luutnantti Allan Koskimies palveli esikuntatehtävissä vuosina 1939-40 sekä koti- ja kenttäjoukoissa vuosina 1940-44.

Hänet muistetaan moniin asioihin kantaottavana mutta samalla leikkimielisenä, huumorintajuisena seuramiehenä. Hän siirtyi ajasta iäisyteen 1992 79-vuotiaana.

Tämän kirjoittaja on Seija Orvokki Somerpalo, s. Koskimies, vanhin perheen kolmesta tyttärestä, peruskoulun opettaja, filosofian kandidaatti ja englannin lehtori.

Seijan muistoissa isä ei koskaan puhunut sodasta, vaikka oli molempien sotien veteraani Hän oli niitä veteraaneja, jotka olisivat viettäneet sodan unohtamisjuhlia muistojuhlien sijaan.

Isän kirjeet sodan ajalta ovat kuitenkin säilyneet, samoin muistopuhe vainajien päivänä Salmissa keväällä 1944. Koska hän oli opettaja, häneltä pyydettiin puhetta tähän juhlalliseen tilaisuuteen. Seijan sanoin: Kunnioitan isäni muistoa julkaisemalla tämän hienon puheen.

Seija Somerpalo on aloittanut omaa osuuttaan perinnetyöstä. – Vanhasta arkusta on löytynyt rintamalta tulleita kirjeitä, arkusta löytyi myös Salmissa pidetty puhe.

Puheenjohtajalta

Matkalla parempaan kohteluun

Suomen 100-vuotis juhlavuosi näkyy myös veteraanien jokapäiväisessä elämässä. Tunnettua on jo vuosia ollut, että sotiemme veteraaneja arvostetaan itsenäisyytemme turvaajina 1939-1945 sodissa. Kuitenkin riittäviin toimintakyvyn ylläpitämiseen ja kotona asumisen mahdollistaviin palveluihin ei ole ollut osoitettua riittävästä valtion rahaa.

Toistuvasti on todettu, että valtio käski veteraanimme sotaan, joten valtion on hoidettava heidän tarpeensa myös rauhan aikana.

Tänä juhlavuonna näyttää tilanne paremmalta Turussakin. Kaupunki sai tänä vuonna valtion rahaa kotona tuotettaviin palveluihin melkein kolminkertaisen määrän viime vuoteen verrattuna. Oman yhdistyksemme ja Tuki- ja Perinneyhdistyksen selvitysten mukaan tarve on vieläkin suurempi. Kaupunki on tullut samaan tulokseen ja on hakenut ja tulee saamaan huomattavan summan lisää tälle vuodelle.

Hyvää on myös se, että Turun kaupunki on nyt tosissaan mukana erityisryhmän – sotiemme veteraanien palvelujen suunnitelmallisessa parantamisessa. Kaupunki palkkasi tehtävän hoitamiseen kaksi uutta veteraanineuvojaa, joiden tehtävänä on selvittää, miten veteraanimme oikeasti voivat, mitä he tarvitsevat ja näistä lähtökohdista tehdä joka ainoalle henkilökohtaisista tarpeista rakentuva palvelusuunnitelma, joka sitten toteutetaan sataprosenttisesti valtion rahalla.

Näin ollaan vihdoin pääsemässä irti hallintoalamaisasenteesta, jossa veteraani on joutunut anomaan jokaista asiaa erikseen ja saanut siten vähän mitä sattuu. Nyt tilanne on

Pekka Paatero talvisodan taistelupaikalla Sallassa.

toinen. Veteraani kertoo, mitä hän tarvitsee ja haluaa, se kirjataan suunnitelmaan ja toteutetaan. Hyvää on myös se, että mahdollisesti nopeatkin muutokset elinolosuhteissa ja toimintakyvyssä voidaan koska tahansa selvittää ja muuttaa suunnitelmaa.

On hienoa, että minä ja Tuki- ja Perinneyhdistyksen puheenjohtaja olemme vuoden verran saaneet olla mukana Turun kaupungin Hyvinvointitoimialan kanssa vaihtamassa tietoja ja keskustelemassa mahdollisuuksista edelleen parantaa veteraanimme elinoloja hyvässä kaupungissamme. Kiitos kaupungille siitä. Itsenäisyytemme juhluvuoden lähestyessä loppua toivon, että Turun ve-

teraanien uusi palvelujärjestelmä vakiintuu toimivaksi prosessiksi, jota voidaan mallina hyödyntää muualakin maassa. Samalla tämä toimintatapa voi toivottavasti toimia vanhuspalvelulain mukaisesti pilottina tulevien suurten ikäluokkien vanhuspalveluille aikoinaan.

Näissä myönteisissä merkeissä toivotan kaikille lukijoille onnellista itsenäisyytemme 100v-juhlavuoden loppua ja ennen sitä oikein hyvää Joulua ja onnellista Uutta Vuotta 2018.

Pekka Paatero
Turun Sotaveteraanit ry
puheenjohtaja

Sisällysluettelo

Sepele Sankariristille	sivut 2 - 3
Salmi huhtikuussa	4 - 7
Puheenjohtajalta	8
Kunniakirjoja	10 - 12
Monessa mukana	13
Lämmintä jalkaan	14 - 15
Raunistulasta Lappiin	16
Perinneyhdistyksessä tapahtuu	17
Valonheitinlotta muistelee	18 - 19
Uudistunut perinnehuone	20
Toiminnanjohtajalta	21
Torstaiseura ja lounaat	22
Laulajilla juhla; perinnesiirtoa musiikilla	23 - 25
Muistojen säveliin	26 - 27
Turun kevät 1918	28 - 31

Kesäpäivä Kaksikerran Hirvilammella

Kunniakirjat veteraaneille

Turun sotaveteraanit saivat syys- ja lokakuussa vieraita Turun Sotaveteraanien tai Tuki- ja perinneyhdistyksen jäsenistä. Tuomisina heillä oli tasavallan presidentti Sauli Niinistön ja rouva Jenni Haukion allekirjoittama kunniakirja sekä pieni paketti.

Tukiyhdistyksen puheenjohtaja Risto Kapari on kuvaillut urakkaa melkoiseksi, sillä yhdistyksen kirjoissa on edelleen noin 250 veteraania, Tammenlehvää. Työnjako oli selvä; naiset kävivät noin 90 naisveteraanin luona, miehet veivät tervehdyksen miehille.

Keväällä veteraaneja muistettiin villasukilla. Viime vuonna tukiyhdistykselliset toteuttivat puhelinhaastattelun.

- Puhelimitse selvitettiin, miten veteraanit voivat, miten asuvat ja minkälaista apua he tarvitsevat.

Sotaveteraaniliitto on panostanut keski-ikäisten 93-vuotiaiden veteraanien kotona asumisen tukeen, mutta puutteita on edelleen.

Puheenjohtajat Pekka Paatero ja Risto Kapari aloittivat vierailut. Ensimmäisen kunniakirjan sai Matti J. Paavola.

Yrjö Helander, 94

- Minä olin Syvärillä, tuli käytyä Karhumäessäkin.
- Irja-vaimoni oli pikkulottana. Maskun Kankaisista muutin 1948 Turkuun, pitkään asuimme Hippoksen tielä.

Työssäni olin veturinkuljettajana Ihan mukavasti on mennyt, onhan tämä hyvä maa asua.

Helvi Hella-Virta, 94

- Veljeni lähti vapaaehtoisena Kanakselle, joten täytyihän minunkin. Heti kun täytin kaksikymmentä, hain komennusta, kantiinilottana Raudussa ja Lempaalassa. Lottia haettiin ilmavalvontaan, joten lähdin kurssitettavaksi Tammissaareen. Lopulta toimin radistinakin.
- Etulinjan tuntumassa lohdutimme

toisiamme, ettei mitään hätää, tuossa ihan vieressä on jo JSP. Ja kävimmehän me ihan linjassakin. Kun joulu lähestyi, veimme korsuihin koristeita.

- Kun rauha tuli, seurasin läheltä kansanhuollon hommia. Tutuksi tulivat myös asekatkentään liittyneet selvittelyt.

- Onneksi on suuri suku, joten joku aina huolta pitää. Mutta joka ilta täytyy kuitenkin rukoilla, ettei vain tulisi uusia sotia.

Pentti Kaksonen, 92

- JR 1 olin kesäkuussa 1944 Valkeasaassa. Vihollisen tykistö ampui ja lentokoneista tulitettiin. Puolustus murtui ja tappiot olivat musertavat. Minä, 18 vuotias sotilas, olin alkuvaiheessa Viipurista, josta meidät lähetettiin vahvistukseksi Uudellekirkolle. Tali Ihantalassa vihollisen rynnistys pysähtyi.

- Nythän minulla hyvä olla, 20 prosentin invalidilla, insinöörillä, joka työvuosina oli sähköistämässä valtion laitoksia, Turussa poliisilaitostakin.

Mikko Innilä, 95

- Sota-aikana olin Syvärillä viestimiehenä. Kun rauha tuli, kiinnostus musiikkiin ohjasi kanttorikoulutukseen.

Mikko Innilä muutti perheineen Turkuun vuonna 1960 toimittuaan kanttorina mm. Karkussa, Vilppulassa ja Kokemäellä. Hän oli vuodesta 1960 aina eläkkeelle jäämiseensä asti eli yli 25 vuotta Mikaelin kirkon kanttorina. Työnsä ohessa hän toimi kuoronjohtajana ja sävelsi vielä eläkkeelle jäätyään joitakin lauluja, mm. Veteraanien joululaulun. Kanttorin työnsä ohessa Innilä oli jonkun aikaa musiikinopettajana mm. Panssion koulussa.

- Tänään on sanottava, että kaikki hyvin.

***”Hienoa että
veteraaneja
huomioidaan!”***

Jouko Haggström, 94

- Minä osallistuin Sortavalan valtaukseseen. Samoissa joukoissa oli useita poikia Turun Rauhankadulta.
- Myöhemmin tein maanmittaushommia, alkuvuosina kartoitusta. Sain olla mukana mittaamassa tontteja eri puolille Turkua rakennetuille rintamamiestaloille. Ihan hyviä vuosia, sillä tännehan rakennettiin paljon uusia alueita, töitä oli riittävästi.
- Toivottavasti maan asioita niin kuin viime vuosikymmeninä, valtakunta pysyy pystyssä maailman myrskyissä.
- Hienoa että veteraaneja muistetaan. Kiitos vierailuista!

Eero Johansson, 92

- Minä lähdin Kannakselle 17 vuotiaana. Täällä Turussa tuon ikäisten elokuvissakäyntiä valvottiin, ja jo reilun kuukauden päästä täytinkin kahdeksantoista.
- Eräänä päivänä jaettiin kahta vapaaehtoista kontiolahtelaiselle tilalle. Minä ilmoittauduin ja pian löytyi toinenkin. Myöhemmin huomasin, että kaverini oli Niilo Wälläri, joka myöhemmin uhkaili laivaliikenteen pysäyttämällä.
- Me korjasimme tilan perunat ja huolehdimme viljoista.
- Lapin sodassa etenimme Kaamaseen, joulun vietimme Rovaniemellä, josta minutkin heinäkuussa kotiutettiin.
- Nyt menee ihan mukavasti, yhdessä ollaan vaimon kanssa oltu jo 71 vuotta. Aikanaan ajoin kuorma-autolla, Kaksikerrassa kasvatin hevosia ihan kelpo ravureiksi.

Veteraanit monessa mukana

Pahasti vammautuneen Pekka Hyysalon ideoima Fight Back Run-liikuntatapahtuma oli omistettu veteraaneille. Yli 1000 liikkujaa lähti lenkille. Innokkaasti keskustelemassa Michael Monroen kanssa Kai Kiilunen, Kelpo Lehto ja Pentti Vanamo.

Perunatapahtumassa Steiner-koulun alakoulun kakkosluokka istutti keväällä Kupittaaalle muokattuun maahan perunoita muutaman veteraanin kanssa. Nyt syksyllä kolmannelle luokalle siirtyneet oppilaat nostivat perunat, mukana Osmo Tarmi ja Pekka Paatero.

Sukkalahja veteraaneille

Facebookin Villasukat veteraaneille, Suomi 100 vuotta-ryhmä pääsi huimaan tavoitteeseensa; juhlavuonna villasukalle kaikille veteraaneille.

Facebookin Villasukat veteraaneille, Suomi 100 vuotta ryhmä syntyi Oululaisen Jaana Willmanin ajatuksesta.

- Oma isäni oli sotaveteraani. Olen myös itse innokas neuloja. Näistä taustoista ajatus varmaankin lähti.

Facebook ryhmään on kuulunut noin 8 400 jäsentä, joista neulojia on noin 2 500. Facebook ryhmäläiset kutoivat tavoitemäärän eli 18 000 villasukkaparia lämmittämään veteraaniemme jalkoja.

Turussa villasukkaparit luovutettiin kansallisen veteraanipäivän viikolla 26.6. Tilaisuudessa oli kuutisenkymmentä villasukkien noutajaa, sukkien kutojia sekä Turun Sotaveteraanilaulajien ryhmä.

Talvisodan lottaveteraani, 98-vuotias Aune Heinonen löytyi Marja-Liisa Harjun listalta. Yhdeksäntoista paria neulonut Heidi Tamminen ojensi sukkaparin. – Halusin kiittää ja näinkin kunnoittaa veteraaneja.

- Nämä sopivat yöasukiksi, ei näitä voi saappaisiin laittaa, totesi Aaro Ala-Outinen vertaillessaan sukkien väriraitoja Osmo Tarmin kanssa.

Raunistulasta Rautuun

Toivo Heervä, 99, oli mukana sotavuosien tapahtumissa kesän -39 suurharjoituksista Lapin sotaan. – Taipaleesta Toppilan kautta Tornioon ja sieltä pohjoiseen. Asemissa emme olleet kertaakaan, Lapissa palloivat talot ja sillatkin.

Toivo Heervä syntyi Raunistulassa 16.6.1918. – Raunistulassa kävin kansakoulun, elin nuoruuteni vuodet ja niinpä voin sanoa, että aihetta värikkäisiin puheisiin löytyi. Naapureista asui trokareita ja tietysti kieltolain aikana kaupankäynti oli vilkasta.

- Syksyllä -38 aloitin varusmiespalveluksen ja toukokuussa 39 alkoi vakituinen palvelukseni KTR I:ssä. Kannaksen harjoitus kesti useita viikkoja, poikien kesken pidimme hyökkäystä hyvinkin mahdollisena.

Muistelu vie Viipurin rintamalle, au-kouluun ja nimelistalle nousevat Äyräpää ja Lempaala.

- Tämä ensimmäinen jakso kesti puolitoista vuotta, joten minä sain ylipalvelusta. Ja jatkoa seurasi, kesäkuussa -41 alkoi toinen sotaosuus, kolmen vuoden yhdentoista kuukauden ja kolmen päivän jakso.

- Jatkosodan aikana tuli Rautu hyvinkin tutuksi. Asemasodan vaiheessa odotimme sodan loppumista. Lentopalloa pelasimme ja monet paneutuivat erilaisiin puhdetöihin. Jotku tekivät metsätöitä. Urheiluki-soista jäi mieleen kenttäpappi, koko joukon paras kuulantöytäjä.

- Maitoa haimme tiloilta, joihin kotiseudulleen palaavat toivat karjansakin. Kanttiin korviketarjoilusta tulivat huolehtimaan sotilaskotisisaret.

- Näinä asemasodan rauhallisempina kuukausina pyörivät lomatin säännöllisesti, joten joka toinen kuukausi pääsin käymään Raunistulassa.

Vuodella myöhästyin, Suomi juhlii nyt sataa vuottaan. minä ensi kesänä, sanoo Toivo Heervä.

Suomi juhlii nyt sataa vuottansa, Toivo Heervällä on sama edessä kesäkuussa. - Emme me pidä suuria juhlia, lähimpien kanssa.

- Olen aikanaan toiminut sorvarina, teknikkona olin telakalla, mutta pisimpää oli työurastani opettajana ammattikoulussa.

- Tänä toivon, että opiskelevat ja hakeutuvat työelämään. On todel-

la paha juttu, että niin monet nuoret ovat työttöminä.

- Suomen asioitten hoitoa on jatkettava nykytavalla, hyvissä väleissä on oltava ja kauppaa tehtävä.

Veteraaniperinne säilytettävä tuleville sukupolville

Suomi 100 juhluvuosi on lähestymässä Itsenäisyyspäivää 6.12.2017. Itsenäisyyspäivän juhlan kunniavieraista ovat iäkkäät sotiemme 1939 – 1945 veteraanit. Veteraaneja on juhluvuoden aikana muistettu monin tavoin. Veteraaniperinne elää ja on taas arvostettua itsenäisessä Suomessa.

Turun Sotaveteraanien Tuki- ja Perinneyhdistyksen jäsenet tekevät vierailukäynnit jokaisen tavoitettavissa olevan jäsenveteraanimme luona. Turun Sotaveteraanien osalta se tarkoittaa vierailukäyntiä ja Tasavallan presidentin kunniakirjan viemistä noin 240 mies- ja naisveteraanille. Vierailut ovat myös yksi virallisista Suomi 100-vuotistapahtumista.

Tehtävämme on ollut haastava, mutta myös tekijöitään palkitseva. Iäkkäät veteraanit ovat arvostaneet heidän muistamistaan Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi. Vastanotto, keskustelut, kiitokset ja hyvästit olivat jotain sellaista, mikä on minulle arvokasta ja loppuiäksi mieleenpainuvaa. Kiitän Pirkko Kuorehjärveä ja uutteraa naisjaostoamme naisveteraanien vierailukäynneistä ja miesveteraanien vierailukäynneistä vastannutta miehekästä joukkuetamme. Kiitos myös Eila Kytölälle, joka varmalla otteellaan on huolehtinut vierailukäyntien kirjaamisesta ja veteraanijäsentemme yhteystietojen saamisesta ajan tasalle sekä tarvittaessa ”patistanut” meitä miehiä liikkeelle. Turun kaupungin hyvinvointitoimialan kanssa syntynyt hyvä yhteistyö on merkittävästi auttanut kaikkien jäsenveteraanienne tavoittamista.

Tuki- ja Perinneyhdistys järjesti 23.10. alkuillasta veteraanitoimistollamme perinnetapahtuman, jossa esiteltiin uudistettua perinnehuonet-

ta ja keskusteltiin Turun Sotaveteraanien perinteen säilyttämisestä ja tulevan perinnetyön tavoitteista ja toteuttamisesta. Mikael Andersson on toiminut vastuuhenkilönä ja tehnyt perinnehuoneen uudistamistyön yhdessä Matti Ahlroosin kanssa. Saimme hyvän esittelyn uudistetuista kokoelmista. Tämä työ jatkuu. Perinnehuone kokoelmineen tulee olemaan merkittävä osa tulevaa perinnetyötä.

Osmo Suominen kertoi lopuksi Sotaveteraaniliiton ja Varsinais-Suomen Piirin tulevista perinnetyön suunnitelmista. Alueellinen perinnetyö tulee rakentumaan maakunnittain nykyisten paikallisyhdistysten pohjalta. Hän muistutti siitä, että perinnetyötä on tehty jo vuosikymmenten ajan. Turun Sotaveteraanien juhla kirja ”Veljesvastuuta viisi vuosikymmentä, Turun Sotaveteraanit ry. 1958 – 2008” antaa siitä hyvän ja monipuolisen kuvan. Sama käy ilmi myös Tuki- ja Perinneyhdistyksen vuonna 2014 julkaistusta 20-vuotishistoriikista ”Veteraanin rinnalla”, josta saa kokonaiskuvan Turun Sotaveteraanien tuki- ja perinnetyöstä viime vuosikymmeninä.

Turun Sotaveteraanien ja sen Tuki- ja Perinneyhdistyksen yhteisin voimin tulee varmistaa se, että veteraanityö jatkuu myös tulevaisuudessa. Tärkeää on pitää huoli veteraaneistamme ja heidän tarvitsemastaan tuesta viimeiseen veteraaniin asti. Veteraanikäynneilläni olen mieleenpainuvalla ja koskettavalla tavalla läheisesti kokenut sen, miten valtavan uhruksen ja työpanoksen veteraanisukupolvi on tehnyt isänmaamme puolustamiseksi ja jälleenrakentamiseksi. Sotavuosien raskaat kokemukset ja haavoittumiset sekä lähiomaisten ja sotakaverien menetykset ja monien Karjalan evakkojen koh-

talot nousivat pintaan. Elämänusko ja luottamus parempaan tulevaisuuteen tuli vahvasti esille. Monet vastoinkäymisetkään eivät sodasta selviytyneitä nuoria veteraaneja ja kotirintaman naisia lannistaneet.

Vierailukäynnit veteraanien luona muistuttavat meitä kaikkia veteraanien perinnön suuresta arvosta ja velvoittavat meitä säilyttämään sen tuleville sukupolville. Kunniakirjan sanoin: Sen pitäminen ajankohtaisena ja elävänä on meidän yhteinen tavoitteemme. Sotaveteraaniliiton tunnuslause, ”Veteraania ei jätetä” sopii kaikkien suomalaisten ohjenuoraksi.

Toivotan Teille kaikille hyvää syksyä ja rauhallista Joulun aikaa!

Risto Kapari, puheenjohtaja
Turun Sotaveteraanien Tuki- ja Perinneyhdistys ry.

Valonheitinlotana

- Kaikki kumpuaa kodistani, lapsuudessani muistutettiin isänmaamme puolustamisen tärkeydestä. Sanontaa koti, uskonto ja isänmaa on joissakin yhteyksiä viime vuosina ihmetelty, lapsuudessani nämä sanat olivat meille tärkeitä.

Kaarina Alvajärvi, 95, syntyi Kalanissa ja kaksivuotiaana vanhemmat muuttivat Karjalaan. Viidentoista vuoden aikana tutuiksi tulivat Antrea ja Sortavala. Nyt hän muistelee olleensa tuolloin maailman ihanimmassa paikassa. Lopulta äidin sisko veti perheen Lokalahdelle, isä sai työpaikan ja tyttären koulutie vei Varanpään koulun ja Uudenkaupungin lukion kautta teologian opintoihin Helsinkiin, kahdeksaksi vuodeksi Raumalle ja 1964 opettajaksi Turun Puolalanmäkeen.

Opiskelujen Helsingissä ja asumisen Meritullinkadulla Kaarina Alvajärvi kuvailee sujuneen rauhallisesti. Helmikuussa 1944 kaikkialla jyrisi ja paukkui, Ilta Sanomien Sata tarinaa sodasta –sarjassa Kaarina Alvajärvi kertoi kesäkuussa kuinka sireenien ujellus leikkasi Helsingin keskustan kortteleita.

- Oli kiire rynnätä aivan ääriään myöten täyteen ahdettuun pommisuojaan. En tiedä mahtuivatko kaikki.

- Olimme kaikki kauhuissamme, mutta en muista mitään erityistä valitusta. Oltiin kaikki samalla tavalla onnettomia. Kolmas ja viimeinen pommitusyö oli ehdottomasti pahin.

Opiskelijaboksi Kruunuhaan kivitalossa oli asumiskelvoton.

- Tavarat saatiin, mutta ei siellä pystynyt asumaan.

Kaarina Alvajärvi liittyi Lottajärjestöön 19 vuotiaana 1941. Kun kerrottiin, ettei miehiä löydy riittävästi ja

Valonheitinlottien koulutukseen kuului myös pitkiä marsseja, muistelee Kaarina Alvajärvi.

haettiin naisia koulutettavaksi valonheitinlotaksi, hän ilmoittautui mukaan. Kovan lääkärintarkastuksen jälkeen valituilta kysyttiin valmiudesta ainakin vuoden sopimukseen.

- Minä allekirjoitin. Kuuloa testattiin ja Helsingissä olimme jalkaväkikoulutuksessa. Tiukka ohjelma alkoi klo 6 aamulla, olimme pitkällä marsseilla, osallistuimme kiväärikoulutukseen. Tiukasti, mutta väsymättä, valittamatta.

- Kaarelassa oli 14 ilmavalvojalotan ryhmä, jota johti K. H. Pentti. Hel-

singin ilmatorjuntakomentaja, eversti Pekka Jokipaltio kävi kiittämässä, ettei ”hän ole koskaan nähnyt näin hyvää ryhmää”.

Valonheittimillään lotatkin etsivät Helsingin yötaivaalta pommikoneita, mutta pelättyä suurhyökkäystä ei tullut.

- Teltoissa nukuimme, yöt olivat kylmiä, mutta pahimpia olivat yövalvonnat ja silloin kaikkialla liikuneet huhut. Omalta osalta pahalta näytti jalka, johon marsseilla sain pahan rakon. Kun ylöspäin al-

Helsinkiä suojaamaan

koi nousta punainen viiva, piti lähteä sairaalaan, kävelin valtatielle ja yritin liftata. Onneksi komentaja tuli autollaan, Jokipaltio otti minut kyytiin ja vei nukutettavaksi, hoidettavaksi sairaalaan.

Joka paikassa

Heti talvisodan alkaessa havaittiin, että sotatoimialueella kaivataan lottien apua. Kirjassa ”Suomen lotta, katsaus lottajärjestön toimintaan” todetaan lottien vapauttaneen suuren määrän miehiä rintamantakaisista tehtävistä, mutta myös itse rintamallakin.

”Lotat olivat, ikään kuin ensi tehtävässään, muonittajia ja kanttiinin pitäjiä, myös tulialueella; se oli heidän luonnollisin, naisellinen toimialansa. Sen lisäksi heidän koulutettuja taitojaan tarvittiin kentäsairaaloissa, ilmavalvonnassa, radisteina, kaukokirjoittajina, keskuksenhoitajina, kenttäpostissa, ompelimoissa, pesuloissa, kanslioissa, esikunnissa, varastoissa, korjaamoissa jne. Lisäksi tulivat kotirintaman miltei lukematomat velvollisuudet. Niinpä pian huomattiin, että lottia tarvittiin joka paikassa.”

Valonheitinlotat ja Helsingin suojaksi tuodut heittimet, valonheitinlotat juhla-kentän rivistössä.

Perinnehuone uudistettu

Turun Sotaveteraanit ry:n Perinnehuoneen uudelleen avaus ehostus- ja täydennys projektityön jälkeen 23.10.2017, Perinnehuoneen projektin suorittivat Mikael Andersson ja Matti Ahlroos).

Työtä projektin eteen tehtiin reilu vuosi. Perinnettä siirsi kauan työssä mukana ollut Matti Ahlroos, Perinneyhdistyksen hallituksen edustajalle Mikael Anderssonille, jolloin kokoonnuttiin usean kerran kuussa pohtimaan uudistamista ja täydentämään kokoelmia. Kaikki laput ja tekstit mm. uusittiin, järjestys muutettiin toimivammaksi ja arvojärjestyksen mukaisesti.

Päävitriini käsittää uudistettuna seuraavaa:

- Ylähyllyssä on valtion viralliset ritarikunnat Vapaudenristin Ritarikunta, Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunta ja Suomen Leijonan Ritarikunta.

*Uudistetun perinnehuoneen esitte-
lyssä tukiyhdistyksen puheenjohtaja
Risto Kapari.*

- Toiseksi ylin hylly käsittää sotien muistomitalit ja muistoristit.

- Kolmanneksi ylin hylly käsittää nimikoituja mitaliripoja, nauhalaattoja, arvomerkkejä ja urheilu- ym. merkkejä.

- Neljänneksi ylin hylly käsittää Sotaveteraaniliiton ja muiden veteraanijärjestöjen mitaleja ja merkkejä. Suojeluskunta- Lotta Svärd- So-

tilaspoika- ja Pikku Lotta mitaleja ja merkkejä. Sotilaskotiliiton merkkejä.

- Alin hylly käsittää Yhteistyön saksalaisten kanssa I ja II Maailmansodan aikana esim. suomalaiset

SS - Viking joukot.

Vastapäinen vitriini käsittää seuraavaa:

- Sodanjälkeiset huomionosoitukset siviilipuolella, vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä ja Puolustusvoimissa, mitaleja ja palkintoplaakatteja.

Sivuvitriini käsittää seuraavaa:

- Puhdetöitä ja sotilaan vapaa-aikaa.

Lisäksi kokoelmissa on sotilaan varusteita ja asuja. Huoneen ulkopuolella on myös laaja sota-ajan taidede- ja koriste-esinekeräily.

Teksti ja kuvat Mikael Andersson

Toiminnanjohtajan tuolilta

Hyvät Veljesviestin lukijat

Itsenäisen Isänmaamme juhluvuosi lähenee loppuaan. Tämä vuosi on ollut veteraaneille todellisen ”viennin” aikaa. Lukuisat tilaisuudet alkaen Turun Steiner – koulun oppilaiden perunannostosta päätyen kohtapuoleen Turun kaupungin jouluvalojen sytyttämiseen ovat saaneet osantajakseen myös kunniakansalaistemme edustajan. On ollut hienoa havaita, että kunnioitetut veteraanimme yhä jaksavat olla mukana. Sukupolvet kohtaavat – veteraanien perintö siirtyy heidän itsensä välittämänä. Meillä nuoremmilla on paljon ammennettavaa tuosta perinnöstä.

Myös oman liittomme – Suomen Sotaveteraaniliiton juhluvuosi on jäämässä historian lehdille. Juhlapäivänä suoritettiin myös Turussa kunniakäynnit seppelenlaskuineen kaikilla neljällä sankarihautausmaalla. Sankariristillä puhui koskettavasti Vasaramäen koulun oppilas Sini Kanto. Näin sukupolvet kohtasivat täälläkin. Erityisen iloinen olen siitä, että Turusta löytyi myös viisi veteraanilähtijää pääjuhlaan Helsinkiin. Päivästä tuli väistämättä pitkä, mutta sitkeyttä – sitähan veteraaneillamme riittää, malliksi myös meille nuoremmille.

Päättymässä olevana vuonna olemme myöskin yrittäneet tavoittaa kaikki veteraanijäsenemme, jopa kahteen kertaan. Keväällä vietiin villasukkia, nyt syksyllä Tasavallan presidentin tervehdys. Emmekä ole vain yrittäneet, vaan olemme myös onnistuneet tässä haastavassa asiassa. Samalla olemme saaneet kuvan, miten veteraanimme asuvat ja elävät. Se on tärkeää tietää, kun veteraanien asiaa ajetaan eteenpäin kuntien ja valtiovallan suuntaan.

Myös ensi vuosi on juhluvuosi. Suomen Puolustusvoimat täyttävät 100 vuotta. Uskoakseni tuokin vuosi tulee pitämään sisällään lukuisia tilaisuuksia, johon sotiemme veteraanit ovat itse oikeutettuja

kunniavieraita. Toivon, että näissä tapahtumissa palvelustaan suorittavat varusmiehet ja veteraanit mahdollisuuksien mukaan kohtaisivat. Näin tapahtuessa oltaisiin jälleen tilanteessa, jossa tapahtuisi henkilökohtainen perinteen siirto. Tämän päivän varusmiehet ja – naiset liittyvät ikäluokka toisensa perään siihen ketjuun, joka tätä maata tarpeen tullessa puolustaa – myös aseina, jos diplomatia ei riitä. Veteraanit joutuivat sen kerran tekemään – toivottavasti jatkossa ei vastaavaan tilanteeseen jouduta.

Vuosi sitten kirjoitin tällä palstalla veteraaniperinteestä. Toistan tähän loppuun pienen osan silloin kirjoittamaani.

Veteraaniperinne on siis oleellinen ja tärkeä osa kansakuntamme muistia sekä historiaa ja sen merkitys myös nykypäivänä tulee olla keskeinen. Veteraaniperinteen vaaliminen on tärkeää koko kansakunnalle ja sen säilyttämiseksi on tehtävä kaikki mahdollinen. Veteraaniperinteen säilymisestä tulee huolehtia sotiemme veteraanien ansaitsemalla kunnioituksella ja vakavuudella. Samalla

vakavuudella meidän tulee siis tämän asian toteuttaminen suunnitella.

Toivotan kaikille tämän Veljesviestin lukijoille Rauhaa tulevaa Joulun aikaa sekä Hyvää vuotta 2018

Osmo Suominen
toiminnanjohtaja

Itsenäisen Suomen viettäessä 100 vuotisjuhluvuottaan istutettiin Turun Sotaveteraanien puheenjohtaja Pekka Paateron Taivassalon Varttimaan saarella olevan kesäasunnon pihapiiriin ”Veteraanitammi” kunnioittamaan ja jälkipolville muistutukseksi veteraanisukupolven suurista uhrauksista Isänmaamme hyväksi. Piirin toiminnanjohtaja varmisti isäntäparin, Seija ja Pekka Paateron kanssa tammen sujuvan istutuksen. Teksti ja kuva Osmo Suominen

Kuukausilounaat ja Torstaiseura

Turun Sotaveteraanien hallituksessa ryhdyttiin vuoden 1978 syksyllä pohtimaan keinoja, joilla tiivistettäisiin jäsenistön yhteenkuuluvaisuutta ja poistettaisiin yksinäisyyttä. Puheenjohtaja Kalervo Kunnaksen ehdottamia kuukausilounaita kannatettiin ja seuraavan vuoden alkupuolella todettiin, että veteraanilounaille oli osallistunut keskimäärin noin 60 sotaveteraania. Pian huomattiin myös se, että lounastilaisuus tarjosi hienon tilaisuuden ajankohtaisille esitelmille. Parhaina vuosina kokoonnuttiin Ylä-Börsiin ja Jugend-saliin, jossa saattoi olla jopa toistasataa osallistujaa. Tiedotustoiminnan, esitelmien, keskustelujen, musiikin, yhteislaulun ja yhteisen ruokailun merkeissä mentiin vauhdikkaasti eteenpäin. Sotaveteraaniveljet ja -sisaret viihtyivät. Nauru helähti usein näissä kokouksissa. Tämä oli menestystä, joka kuitenkin vaati taustalle tekijän ja osaajan. Reijo Rauhalalle parhaat kiitoksemme.

Turun Sotaveteraanien 45-vuotisjulkaisu sisältää tarinan Torstaiseuran syntymästä. ”Kalervo Kunnaksella oli tapana järjestää lopukesästä ystävilleen vastaanotto Kaksikerrassa sijaitsevassa huvilassaan. Näin tapahtui myös 22.8.1990,

jolloin todettiin, että elämme nykyhetkellä maailmanpolitiikan sekä talous- ja kulttuurielämän suurten tapahtumien aikaa. Haluaisimme tietää näistä asioista enemmän kuin tiedotusvälineet päivittäin kertovat.” Edellä mainitut sanat sisältyvät 31.8.1990 päivätyyn kirjeeseen, jolla veteraaneja kutsuttiin Turun Upseerikerholle torstaina 13.9.1990 pidettävään kokoukseen. Torstaiseuran ensimmäisen kutsukirjeen allekirjoittivat Olavi Lähteenmäki, Kaarlo Hartiala, Kalevi Piha, Sakari Haapakoski ja Kalervo Kunnas, jotka muodostivat myös Torstaiseuran johtoyksikön eli raadin.

Torstaiseura on kaiken toimintansa rahoittanut itse. Kerran kuukaudessa valtakunnallisesti tunnettujen tieteilijöiden ja taiteilijoiden esitykset virittivät kuulijat pohtimaan monia asioita entistä kriittisemmin. Se oli monelle kuulijalle totuuden etsintää. Puheenjohtajana vuosina 2006 – 2011 toimineella professori Aatto Kortekankaalla oli taito valita hyviä ja innostavia esitelmäsihtejä. Kortekankaan johdolla vuonna 2010 vietetty oman yhteisömme 20-vuotisjuhla on edelleen ikimuistoista. Torstaiseurassa oli jäseniä parhaimmillaan viitisenkymmentä sotaveteraania. Oheisessa kuvassa, jon-

ka otin kamerani itselaukaisijalla 8.5.2008 Vänrikinkadulla sijaitsevassa sotilaskodissa, ovat seuraavat henkilöt vasemmalta alkaen:

Kiilunen, Levanto, Vehanen, Valtakoski, Palatsi, Salminen, Oula, Soikkanen, Toivanen, Koskinen, Hietarinta, Haasto, Virtanen, Vanamo, Setälä, vieraileva luennoitsija arkkipiispa emeritus Vikström, Malmberg, Stewen, Reku, Lauren, Vilkki, Antila, Korte ja Paavola. Takana korokkeella Pitkänen, Winter, puheenjohtaja Kortekangas ja Artukka.

Edellä mainitut Turun Sotaveteraanit ry:n jäsenten muodostamat epäviralliset yksiköt - Torstaiseura ja ”Kuukausilounastajat” - eivät missään tapauksessa kilpailleet keskenään. Kummallakin taholla oli vapaata kenttää ja mielekästä tehtävää riittävästi. Molemmissa yksiköissä osanottajien lukumäärän väheneminen oli kohtalokasta. Torstaiseuran viimeisenä sihteerinä haluan kunnioittavasti lähestyä puheenjohtaja Aatto Kortekangasta: ”Monelle vanhalle miehelle Torstaiseurassa kuullut esitelmät ja keskusteluihin osallistuminen antavat yhä edelleen mieluisia muistoja. Kiitoksemme Sinulle, Aatto!”

Matti J. Paavola

Veteraanilaulua 35 vuotta

”Sotaveteraanilaulajilla on tunnustettu asema omassa ikämiessarjassaan ja aina kannustava ja kiitollinen kuulijakunta. Määrätietoisen työn tuloksista on aina uudestaan hyvää näyttöä. Lähdöt viikoittaisiin lauluharjoituksiin, yhdessäolot, esiintymiset, juhlat ja konsertit koituvat voimavaraksi ja virkistykseksi veteraanien sielulle ja ruumiille. Laulun voimalla sotaveteraanilaulajat siirtävät hienolla tavalla ikäpolvemme perinnettä jälkipolville.”

Antti Näsi juhlateoksessa ”Viisi vuosikymmentä veljesvastuuta”

Suomi
Finland
100

Juhlakonsertilla perinteen siirtoa

- Musiikilla on keskeinen asema siirrettäessä perinnettä sukupolvelta toiselle, korosti tuomiorovasti Rauho Heikola puhuessaan sunnuntaina 29.10. Turun Tuomiokirkossa, Sotaveteraanilaulajien 35-vuotisjuhlakonsertissa.

- Musiikin erityinen merkitys on havaittu parannettaessa ihmisen saamia haavoja, musiikki tuo myös jokaiselle muistoja, laulut ovat tärkeitä myös vietäessä hengellistä sanomaa. Jo Martti Luther korosti musiikin merkitystä evankeliumin elävänä äänenä.

Juhlakonsertissaan Sotaveteraanilaulajat esittivät dir. cant. Pekka Salmisen johdolla mm. Ludvig van Beethovenin Jumalan kunnia luonnossa, Jean Sibeliuksen Isänmaalle sekä Axel von Kotherin Rukous Isänmaan puolesta ja Heikki Klemetin Oi, kallis Suomenmaa.

Puolalan musiikkilukion sekakuoro Camis lauloi lehtori Julia Laineman johdolla ja Turun Konservatorion puhallinorkesteria musiikin maisteri Pekka Lyytinen.

Juhlakonsertin koskettavana yhteisesityksenä kuultiin Kalervo Hämäläisen Veteraanin iltahuuto.

- Turun Sotaveteraanilaulajat osallistuivat 35-vuotisjuhlakonsertillaan perinnesiirtoon nuoremmille sukupolville. Juhlavuotena voimme katsoa viralliseen Suomi 100 –tunnukseen ja todeta että ”Suomi on hyvä maa”, totesi Sotaveteraanilaulajien puheenjohtaja Kalevi Niemelä.

- Perinnesiirtoon liittyen kutsuimme mukaan nuoria, marraskuun viimeisensunnuntain

- Juhlakonserttiimme Turun Tuomiokirkossa Puolalanmäen musiikkilukion sekakuoron Camiksen sekä Turun konservatorion puhallinorkesterin.

- Turun Sotaveteraanilaulajien ylläpitämän musiikin kokonaisuus on osa sota-ajan henkistä perintöä. Kun puhutaan veteraaniperinteen siirtämisestä yhä uusille sukupolville, musiikilla ja runolla on tässä työssä keskeinen asema. Soikoon sota-ajan musiikki ja runous jatkossakin kertoen siitä, mitä sotaa kokemattomat sukupolvet eivät voi ymmärtää, mutta ehkä näiden laulujen ja runojen myötä ymmärtävät tärkeimmän. ”Kertokaa lasten lapsille lauluin, himmetä ei muistot koskaan saa”.

- Turun Sotaveteraanilaulajat on

myös omalta osaltaan huolehtinut kuoron perinteen jatkumisesta siten, kun veteraaneja ei enää ole, ja toiminnassa on siirretty perinneaikakauteen. Helmikuussa 2007 kuoro luovutti ”isänmaallisen laulajahenkensä, lauluperinteensä ja aatemaailmansa” Mieskuoro Laulun Ystävien vaalittavaksi ja säilytettäväksi. Perusteena on molempien kuorosten pitkälti jo valmiiksi samanlainen aatepohja. Sittenkin kuoro onkin saanut vahvennuksensa Laulun ystävien riveistä – niin myös juhlakonsertissa.

Turun Sotaveteraanilaulajien perustaminen ajoittuu syksyyn 1982, aikaan, jolloin sotiemme veteraanien arvostus alkoi pikkuhiljaa nosta päätään. Kuoro syntyi, jotta sodan sukupolven laulunlahjaiset miehet voisivat ilahduttaa ja virkistää veteraaniveljiään ja – siskojaan. Sotaveteraanit halusivat myös laulullaan siirtää omaa uskonnon, kotiseudun ja isänmaanrakkauden raamittamaa maailmankuvaa sille sukupolvelle, jonka käsiin isänmaamme tulevaisuus oli siirtymässä.

Turun Sotaveteraanilaulajien ensimmäinen esiintyminen oli yhdistyksen 25 – vuotisjuhlassa Tu-

Sekakuoro Cami on aiemminkin esiintynyt veteraanien tilaisuuksissa, viime keväänä Kansallisen veteraanipäivän juhlassa.

run konserttitalossa 13. maaliskuuta 1983. Lavalla tässä ensi esiintymisessä oli mukana 78 laulajaa – kaikki Tammenlehvän kantajia. Tänä – 35 vuotta myöhemmin – näitä maamme kunniakansalaisia on kuoron toiminnassa mukana edelleen seitsemän, joista aktiivisesti neljä.

Turun Sotaveteraanilaulajien ohjelmisto on alusta alkaen perustunut kristillis – isänmaalliselle pohjalle sota-ajan lauluja unohtamatta. Hieman eri tietolähteestä riippua ohjelmistoon on kuulunut toiminnan aikana runsaan 200 kappaleen repertuaari.

Turun Sotaveteraanilaulajat on esiintynyt tietysti pääosin oman yhdistyksensä – Turun Sotaveteraanien – eri tilaisuuksissa, mutta yhtälailla eri yhteistyökumppaneiden järjestämissä tilaisuuksissa. Sotaveteraanikuorosten valtakunnallisissa laulujuhlista kuoro on ollut mukana joka kerta. Ulkomaisia esiintymismatkoja on tehty Ruotsiin ja Viroon. Erityisesti on kuitenkin mainittava paikallinen, jo viitisentoista vuotta kestänyt traditio esiintyä Vuorelan erityiskoulun Itsenäisyysjuhlassa sekä vieläkin pidempään jatkunut kesän avausperinne Marsalkka Mannerheimin muistojuhlissa Askaisten Louhisaaressa. Viime vuosina kuoro on aloittanut myös suosituksi tulleet yh-

teislaulutilaisuuksien järjestämisen.

Turun Sotaveteraanilaulajat on toimintansa aikana levyttänyt yhden c-kasetin ja yhden cd-levyn verran sota-ajan musiikkia.

Camis ja puhallin

Juhlakonsertin ohjelman esittelyssä ovat sekä Camis että Turun konservatorion puhallinorkesteri.

Puolalan musiikkilukion lehtori Jarmo Kokkonen perusti kouluun Turun musiikkiluokkien kamarikuoron, jonka nimi muutettiin ensin Kamarikuoro Camikseksi ja sittemmin kuoron koon kasvettua Sekakuoro Camikseksi. Kuoroa ovat vuosien varrella johtaneet Kokkonen lisäksi Matti Lehtonen, Timo Lehtovaara ja Essi Putkonen. Tällä hetkellä kuorolla on kaksi johtajaa: Julia Lainema ja Kari Jantunen. Nykyinen Camis eriytyy ajoittain naiskuoro Luveksi ja mieskuoro Puomiksi.

Vuonna 2018 Turun musiikkiloukat täyttävät 50 vuotta ja Puolalanmäen musiikkilukio 30 vuotta.

Turun konservatorion puhallinorkesteri nykyisessä muodossaan on perustettu vuonna 2008 ja sitä perustamisesta asti johtanut musiikin maisteri Pekka Lyytinen.

Oma säännöllinen konserttitoiminta sekä jokakesäiset Turun puhallin-

Sotaveteraanikuoron johtaja Pekka Salminen tuntee joukkonsa. - Olen nyt johtajana toista jaksoa. Palasin, koskia pojat vähän pyysivät ja tuntemme toisemme kaikki sujuu jämäptisti. Tunnen laulajat jo Laulun Ystävistä, jossa toimin varajohtajana. - Tietysti tällaiset isot konsertit hiukan jännittävät, mutta niin pitkään on yhdessä oltu, että yleensä menee hyvin.

musiikkijuhlat ovat olleet orkesterin toiminnassa tärkeällä sijalla kun myös konservatorion järjestämät Lasten musiikkijuhlat. Orkesteri on tehnyt esiintymismatkoja Novgorodiin sekä Tallinnaan ja kotimaassa on konsertoitu mm. Lahdessa, Tampereella, Raumalla ja Raaseporissa.

Sadan vuoden suosikit Heikkilän sotilaskodissa

Turun Sotaveteraanisoittajat ovat tutkineet, mitä suomalaista musiikkia meillä on soitettu ja laulettu 100-vuotiaan itsenäisyytemme ajan eri vuosikymmeninä. Tästä valikoimasta kuullaan näytteitä Heikkilän sotilaskodissa viikonloppuna 18.-19. päivinä marraskuuta.

Maamme on koko itsenäisyytemme ajan ollut vahvasti ”omavarainen”, oli pa kysymyksessä klassinen, viihde tai iskelmämusiikki. Kotimaisten säveltäjien ja sanoittajien tuotantoa on ollut runsaasti valittavissa niin isänmaallisiin kuin muihinkin juhlisiin yhtä hyvin kuin erilaisiin viihteellisiin tilaisuuksiin. Myös suomalaiset elokuva- ja laulunäytelmäsävellykset ovat täydentäneet valikoimaa.

”Törmäsimme valintavaikeuksiin, kun piti etsiä sopivia näytteitä niin klassisen musiikin säveltäjiltämme kuin viihteelliseltäkin sektorilta. Päädyimme lopulta ratkaisuun, missä konsertin alkuosaan poimitiin näytteitä rakastetusta ja perinteisestä vakavammasta musiikista Sibeliukselta Märtensoniin. Toinen puoli konsertista etenee kevyellä linjalla, missä myös laulusolisteilla on runsaasti tehtäviä. Olemme etsineet näytteet jokaiselta vuosikymmeneltä 1910-luvun lopusta tähän päivään. Viihteentekijöiden laaja kirjo muodostuu J.Alfred Tannerista Anssi Tikanmäkeen”, kertoo orkesterin johtaja, dir.mus. Reijo Ahola.

Turun Sotaveteraanisoittajien kokoonpano on monipuolistunut. Uudet sovitukset ovat musiikkikapteeni, dir.mus. Urpo Laaksosen käsialaa. Laulusolisteina ovat Tuija Saura ja myös juontajana toimiva Pertti Keihäs, Reijo Ahola, Keijo Lehto ja Antti Virtanen.

Sotaveteraaniorkesterin perustajajäsen ja kunniajäsen Erkki Enne on kuollut. Orkesterin edustajat käsivät 6.5.2016 luovuttamassa Erkille SVR-mitalin. Pian tuon jälkeen Enne muutti vaimona kanssa poikansa luo Puumalaan, missä hän 99 vuoden korkeassa iässä kuoli syyskuussa 2017.

Lippuja saa ennakoon ostaa tai varata puhelimitse Turun sotaveteraaniry:n toimistosta Läntinen Pitkäkatu 37 ja Heikkilän sotilaskodista.

Perinteinen sotilaskotikahvitarjoilu hillomunkkeineen kuuluu nytkin väliajan ohjelmaan.

Heikkilän sotilaskoti on tuttu paikka soittajille ja kuulijoille.

Turun Sotaveteraanisoittajien kaksoiskonsertti

Muistojen säveliä

18.–19.11.2017 klo 15.00

Heikkilän sotilaskodissa Rykmentintie 15

Suomalaista musiikkia itsenäisyytemme vuosikymmeniltä

Johtaa Reijo Ahola
Solistit Tuija Saura, Pertti Keihäs ja
orkesterin omat laulajat

Liput 20 €. Veteraanit ja lotat vapaa pääsy. Lipun hintaan sisältyy munkkikahvi väliajalla.

Lippuja ennakolta 15.9.2017 alkaen Turun sotaveteraaniyhdistyksen toimistosta Läntinen Pitkäkatu 37 ja Heikkilän sotilaskodista.

Ennakkovaraukset: Turun sotaveteraaniyhdistyksestä/Eila Kytölä 02 2516870 tai Heikkilän sotilaskodista/Heli Jukala 050 5584 023

www.perinneorkesteri.fi

*Suomi
Finland*
100

Kirjoittaja Rauno Lahtinen on kulttuurihistorian dosentti, joka on kirjoittanut kymmeniä teoksia Turun historiasta. Kirjoitus perustuu Lahtisen vuonna 2016 julkaisemaan kirjaan "Punainen Turku 1917–1918".

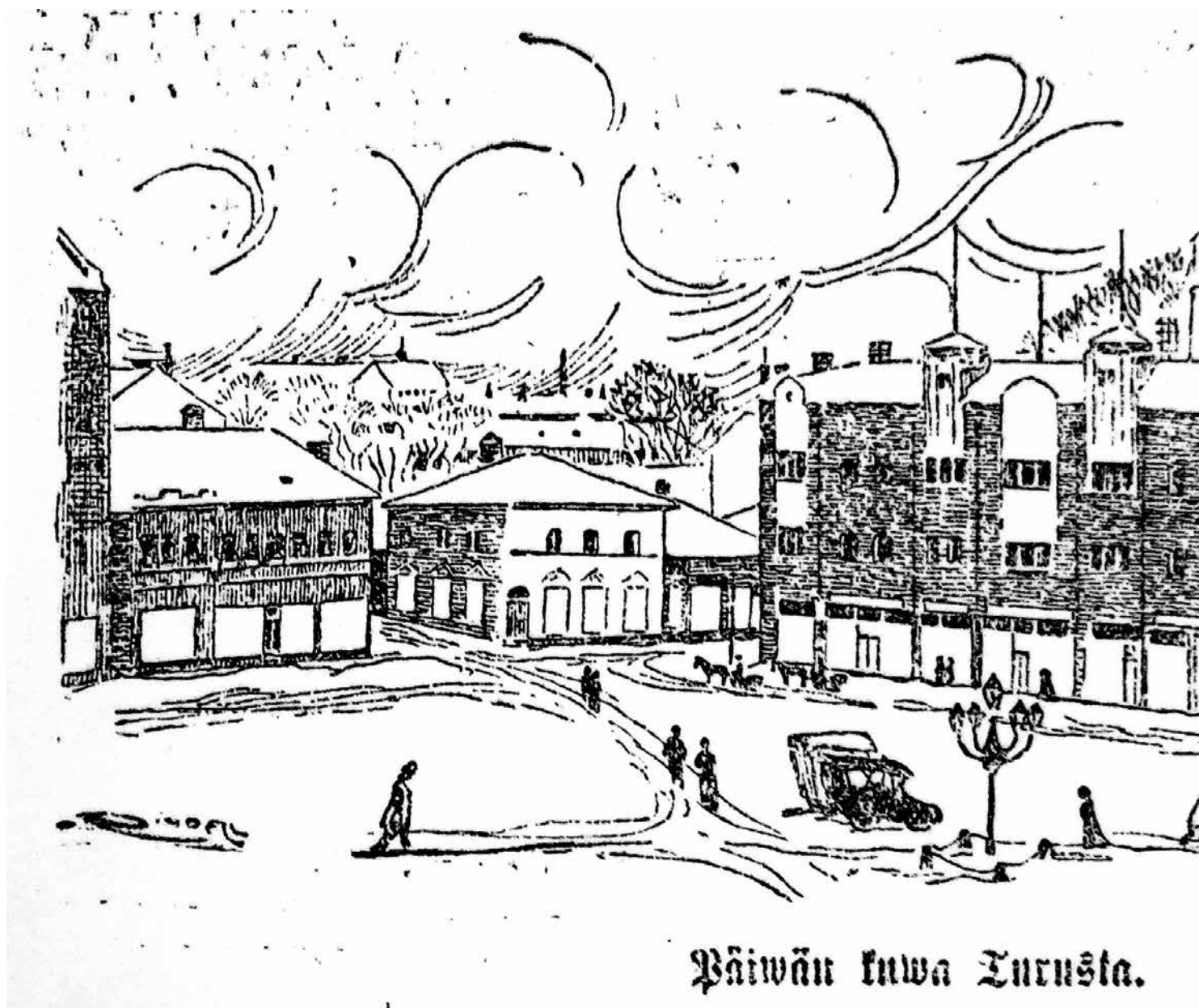
Turku keväällä 1918

Turussa oli vuoden 1917 kuluessa eletty levottomia aikoja. Venäjän vallankumousten ansiosta olot Suomessa vapautuivat ja työväestö vaati lisää oikeuksia. Lokakuussa pidettyjen eduskuntavaalien jälkeen tilanne kulminoitui marraskuun puolivälin suurlakkoon, joka muutti Turun tilanteen perin pohjin.

Suurlakon alettua kaupungin järjestysvalta siirtyi poliisilta punaiselle miliisille ja punakaartille. Kaupungin

kiistattomaksi johtohahmoksi nousi miliisin johtoon valittu Arbetet-lehden toimittaja William Lundberg, jota myöhemmin kutsuttiin myös Turun diktaattoriksi.

Joulun 1917 edellä Turussa koettiin miliisilakko, jonka avulla punainen miliisi vauhditti palkkavaatimuksiaan. Ryöstelyaallon jälkeen sopu saatiinkin aikaan ja Suomen senaatti suostui maksamaan miliisien palkat. Rauha palasi Turkuun jouluksi, mutta vallankumouksellinen mie-

Päivän kuva Turusta.

Helsingin Sanomat julkaisi 14. tammikuuta 1918 uutisen siitä, että punakaarti oli vallannut käyttöönsä Turun tähtitornin. Piirustus.

liala oli silti korkealla. Sekavissa oloissa joulurauhan julistaminenkin päätettiin jättää väliin.

Porvaripuolueiden ja SDP:n välit olivat kireät, mutta myös Turun sosialidemokraattisen puolueen sisällä kuohui. Valta puolueen kunnallisjärjestössä siirtyi tammikuussa 1918 yhä selvemmin jyrkälle siivelle, joka vaati aseellisen vallankumouksen aloittamista pikaisesti. William Lundberg antoi lehdille lausuntoja, joiden mukaan vallankumoukseen tullaan ryhtymään vielä kuluvan talven aikana. Mitenkään salaisia nämä aikomukset eivät siis olleet.

Vallankumoukseen!

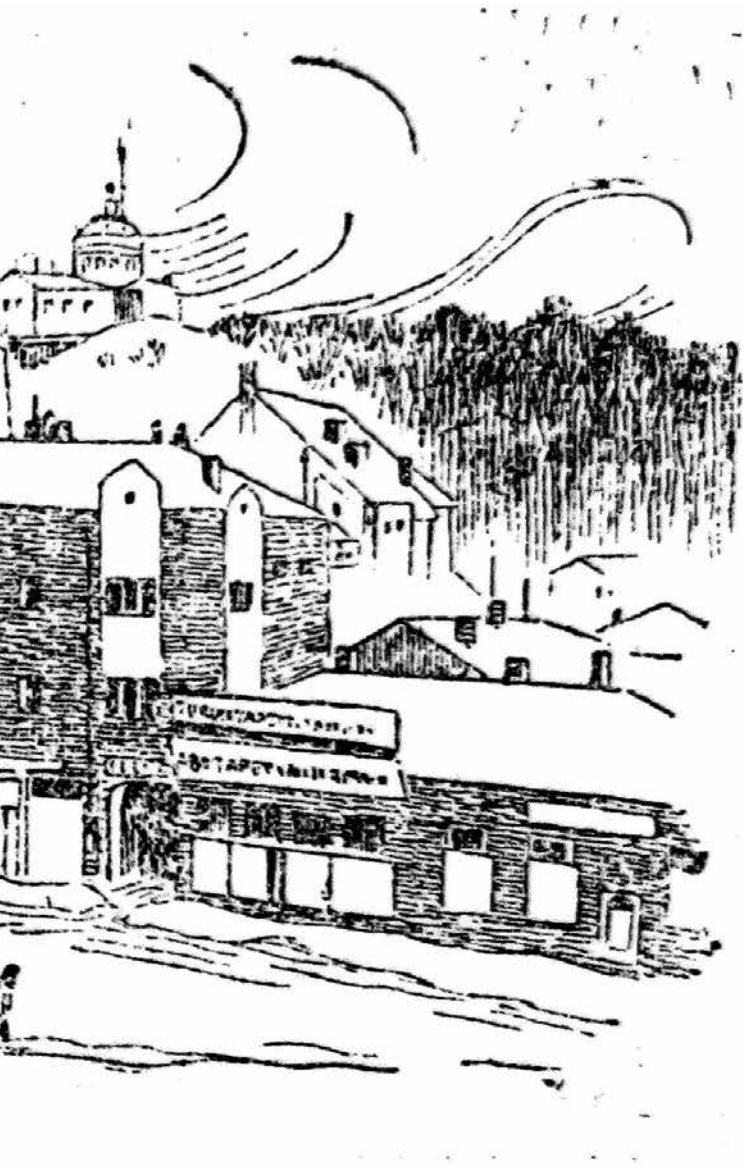
Punakaarti valtasi Turun tähtitornin omaan käyttöön 13. tammikuuta. Rakennuksessa toimi tuolloin merikoulu. Strategisesti tärkeän paikan valtauksen tapahduttua alkoi olla selvää, että aseellisiin toimiin ryhdytään

pian. Heti tähtitornin valtaamisen jälkeen punakaartilaiset suuntasivat tavarajunalla Loimaalle ryöstämään kahdeksan vaunulastillista viljaa ruokapulasta kärsivään Turkuun.

Tilanne alkoi kiristyä ympäri eteläistä Suomea, erityisesti Viipurissa. Helsingistä saatiin Turkuun puhelinsoitto sunnuntaina 26. tammikuuta, jolloin Turun punaiset johtohenkilöt olivat kokoontuneet valitsemaan vallankumousneuvoston ja -komitean jäseniä. Vallankumous oli päätetty aloittaa.

Soiton jälkeen punakaartilaiset marssivat ottamaan haltuunsa Turun rautatieaseman, puhelinlaitoksen ja porvarillisten sanomalehtien kirjapainot. Seuraavien päivien aikana vallattiin Suomen Pankki, kaupungin virastot ja oikeuslaitos.

Turun valtaaminen sujui täysin ongelmitta ja ilman väkivaltaa. Turussa ei ollut niin voimakkaita valkoisia joukkoja, että ne olisivat voineet vastustaa punakaarteja ja tuhansia venäläisiä sotilaita. Virastoissa, pankeis-

Punakaartilaisista aseineen otettiin Turussa runsaasti kuvia. Monet kuvien kaartilaiset olivat luultavasti Turussa vain käymässä ja menivät tapauksen kunniaksi valokuvastudioon. Kuvat: Turun museokeskus.

roksessa huomioitiin myös kauppojen laudoitetut ikkunat.

sa ja työpaikoilla vallanvaihto sujui yleensä sopuisasti. Viranhaltijat väistyivät, ja heidän tilalleen asetettiin uudet henkilöt. Kaupunginvaltuusto syrjäytettiin 5. helmikuuta, minkä jälkeen Turku oli täysin punaisten hallussa.

Punainen Turku

Porvarillisten lehtien ilmestyminen loppui, joten turkulaiset olivat Sosialisti-lehden julkaisemien tietojen varassa. Lehden mukaan kaupungin asiat olivat pääosin kunnossa ja punaisten sotamenestys hyvä. Todellisuus ei ollut aivan yhtä ruusuinen.

Kaupungin hallintoon valitut punaiset selviytyivät töistään suhteellisen hyvin ja myös vallankumousoikeuden istunnot sujuivat mallikkaasti. Punaisten suurimmiksi ongelmiksi Turussa nousivat katastrofaalinen taloustilanne sekä elintarvikepulan paheneminen. Verotusta ei saatu järjestettyä ja Suomen Pankista viedyt rahat kului-
vat nopeasti miliisiin ja punakaartin palkkoihin sekä sodankäynnin rahoittamiseen. Seteleitä painettiin lisää ja käytössä oli myös punaisten omia epävirallisia seteleitä. Inflaatio kiihtyi.

Tilanne Turussa muuttui talvella 1918 päivä päivältä vaikeammaksi. Oppikoulut sulki ovensa helmikuun alus-

Turun diktaattoriksikin kutsuttu miliisin johtaja William Lundberg (1886–1918). Kuva: Turun museokeskus.

Punakaartilaiset upottivat ennen lähtöään 13. huhtikuuta 1918 useita Aurajoessa olleita laivoja. Kuva: Turun museokeskus.

sa ja suuri osa niiden oppilaista muutti turvaan maalle. Tehtaita yritettiin pitää käynnissä, mutta työttömyys lisääntyi koko ajan. Monien työläisten oli pakko liittyä punakaartiin ja lähteä rintamalle saadakseen ruokaa edes jostakin.

Kansakoulut suljettiin maaliskuun puolivälissä, minkä jälkeen lapset jäivät kotiin. Yhä useammat elintarvikkeet siirtyivät kortille ja vanhempien aika kului ruokaa jonottaessa. Vain harvoilla oli varaa mustan pörssin hintoihin.

Huhut valkoisten avuksi tulneiden saksalaisten sotilaiden lähestymisestä saivat Turussa aikaan paniikkia. Sosialisti-lehti kertoi taisteluiden Tampereella sujuvan mainiosti, mutta rintamalta palaavat kaartilaiset kertoivat aivan muuta. Maaliskuun lopulla kaikille alkoi olla selvää, että kaksi kuukautta kestäneen punaisen Turun aika on loppumassa.

Pako kohti Viipuria

Punakaartilaisten ja heidän kannattajiensa pako Turusta kohti Viipuria ja Pietaria alkoi huhtikuun alussa. Valkoiset joukot etenivät koko ajan kohti etelää eikä turkulaisien pääsy itään ollut enää varmaa. Viimeiset täpötäydet pakojunat lähtivät perjantai-iltapäivänä 12. huhtikuuta sekavissa tunnelmissa. Tuolloin oli kuitenkin jo myöhäistä eivätkä junat päässeet Lahtea pitemmälle.

Viimeisissä junissa Turusta lähteneet pakolaiset harhailivat Lahden alueen metsissä ja joutuivat valkoisten ja saksalaisten vangeiksi. Huonosti kävi myös useimmille Turun punaisille johtohenkilöille, jotka jäivät kiinni ja teloitettiin. Muutamat aiemmin lähteneet onnistuivat pääsemään Pietariin asti.

Punakaartilaisten poistuttua Turkuun marssivat saariston vapaajoukot lauantaina 13. huhtikuuta laukaustakaan ampumatta. Turkulaiset odottelivat valkoisia joukkoja muonituksen ja kukkien kera. Jo maanantaina elämä palasi lähes entisiin uomiinsa. Virastojen vanhat työntekijät ja poliisit palasivat töihinsä ja Turun Sanomat sekä Uusi Aura ilmestyivät jälleen normaalisti.

Sodan jälkiselvittelyt kestivät kuitenkin kauan. Tyhjäksi jääneeseen Sirkkalan kasarmiin perustettiin toukokuun alussa vankileiri, jonne kerättiin erityisesti Turun seudulta kotoisin olleita punaisia. Kevään ja kesän aikana vankeja kuulusteltiin ja heille jaettiin eri pituisia vankeusrangaistuksia.

Vaikka sota oli ohi, tilanne kaupungissa oli ankea vielä pitkään. Vankeja siirrettiin Turkuun muilta leireiltä, jolloin taudit levisivät. Myös elintarviketilanne pysyi vaikeana koko loppuvuoden. Kansan kahtiajako ja keskinäinen katkeruus vaikuttivat voimakkaasti maan taantumisiin vuosikymmenten ajan.

Saariston vapaajoukot ja Turun vapaaehtoiset joukot kokoontuivat voitonparaatiin Kauppatorille 17. huhtikuuta valkoisia joukkoja johtaneen majuri Carl August Ehrensvaldin johdolla. Kuva: Turun museokeskus.

Pidetään huolta yhdessä

Paikallisena pankkina Turun seudun hyvinvointi on meille sydämen asia. Teemme joka päivä pieniä ja suuria ratkaisuja toimialueemme asukkaiden ja yritysten menestyksen turvaamiseksi.

Osuustoiminnallisena pankkina tuemme vuosittain lukuisia paikallisia hankkeita ja yhteistyökumppaneita. Tänäkin vuonna toimimme esimerkiksi iloa paikallisille yhdistyksille ja nuorille tarjoamalla 50 kesätyöpaikkaa pankin piikkiin. Yhteistyökumppaneiden verkostoomme kuuluu myös Turun Sotaveteraanit, jonka arvokasta työtä olemme tukeneet jo vuosikymmenien ajan.

Yhdessä hyvä tulee.

OP Turun Seutu

VELJESVIESTI

Turun Sotaveteraanit Ry:n jäsenlehti
Vastaava toimittaja: Pekka Paatero
Päätoimittaja: Aimo Forsell
Puh. 050 463 5501
Toimittaja: Osmo Suominen

Toimisto
Läntinen Pitkäkatu 37, 20100 Turku
Puh. (02) 251 6870 tai (02) 233 2514